СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 270. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 19. листопада 1930. VOL. XXXVIII. No. 270. Jersey City, N. J., Wednesday, November 19, 1930. THREE CENTS.

ПРОТИПОЛЬСЬКІ МАСОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ВИПАЛИ ВСЮДИ ВЕЛИЧАВО

ДІТРОЙТ.—„Дітройт Сондей Таймс" з 16. листопада помістив гарну знимку з великої української манифестації, яка відбулася в суботу, 15. листопада. Часопис згадує рівнож і про причини демонстрації. В нім поміщено також гурток українських дівчат в українських народних строях, які пікетують польський консулят в Дітройті. Американська газета подає, що в поході було 7,000 Українців, котрі маширували чвірками яку милю. Говорили американські і українські бесідники, як пастор Едемс, Джордж Смит з Товариства Ліґи Націй, д-р Володимир Тимошенко з Ен Арбор і д-р М. Шаповал.

КЛІВЛЕНД. — „Клівленд Нюс" з 16. листопада подає велику фотоґрафію трох українських дівчат в українських строях як учасниць величавої українського протестаційного протипольського походу з суботи, 15. листопада. В поході взяло участь 8,000 Українців.

Часопис подає далі, що тисячі мешканців міста приглядалися тому походови, який робив надзвичайно гарне враження, бо були мальовничі строї, повівали гарні прапори, а музика приґравала гарні мельодійні українські пісні.

Разом з тим згадує ґазета про протипольські написи на таблицях і про польський терор в Галичині.

ПРОВІДЕНС (Род Айленд). — Мимо непогоди масовий протипольський похід таки відбувся. В поході взяли участь Українці з Род Айленд і частина з Месечусетс. Похід був поділений на три дивізії: перша — молодіж в числі 500, друга — жінки, третя — чоловіки. В поході було понад 4,000 учасників. Найбільша саля міста не могла помістити учасників протесту. Вічем проводив гром. А. Сидор. Говорили: д-р В. Ґалан, о. В. Каськів, а по анґлійськи: о. Я. Скроцький і П. Грудзинський.

ҐОВЕРНОРИ В СПРАВІ БЕЗРОБІТТЯ.

НЮ ЙОРК.—Френклин Рузвелт, ґовернор нюйорського стейту, задумує скликати конференцію ґовернорів зі стейтів Месечусетс, Род Айленд, Конетикот, Ню Джерзи, Пенсилвенія й Огайо, щоби нарадитися в справі забезпечення перед безробіттям. Ходить о те, щоби виробити такий плян, який не допускав би повторення економічної депресії і безробіття, які тепер переживаємо. Рузвелт хоче скликати на наради ґовернорів найбільш промислових стейтів, бо саме ті стейти відчують безробіття найбільш болючо.

На тих нарадах будуть радити рівнож і в справі забезпечення на випадок безробіття. Наради відбудуться в січні наступного року.

РЕПУБЛИКАНЦІ РЕОРҐАНІЗУЮТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — У президента Гувера відбулися наради републиканських лідерів, котрі обговорювали справу виборчої кампанії в 1932 році. Всі станули на тім, що це замало вести кампанію на три місяці до виборів, а треба піти за демократами і збудувати постійне партійне орґанізаційне тіло в Вашинґтоні, яке би вже тепер держало контролю над діяльністю партійних орґанізацій по місцях. Інакше партія може потерпіти при слідуючих виборах.

БИЗНЕС ПОПРАВИТЬСЯ; ЗВІЛЬНА, АЛЕ ПЕВНО.

НЮ ЙОРК. — Банкир Ф. Ебот Ґудґу говорив на бенкеті промисловців і банкирів про теперішню промислову крізу і заявив, що найгірший час застою вже минув та що відносини поправляться цілком певно, але це забере часу.

ІЗЗА ПОМИЛКИ ЗГИНУЛО 16 ДІТЕЙ.

МЕДЕЛЕН (Коломбія). — Молодий шпитальний лікар д-р Ґозало Рамірез, застрикнув хорим дітям у шпиталі дифтерійну токсину в тім переконанню, що застрикує протитоксину. Наслідок був такий, що досі померло 16 дітей, а 36 дітей, які ще осталися живими, мабуть таки не виратуються, мимо того, що лічать їх найліпші спеціялісти. Д-р Рамірез, коли побачив, якого він наробив лиха, збожеволів.

Шпиталь стереже поліція, бо бояться нападу з боку нещасних матерей, котрим померли діти.

ЗА КРАЩУ ПЛАТНЮ ДІВЧАТАМ.

НЮ ЙОРК. — На лончі „Есосіейшен ту промот пропер ґавзінґ фор ґерлс, Інк." говорила Мисис Френклин Рузвелт, жінка ґовернора нюйорського стейту. Вона піднесла, що розпитуючися про життя працюючих дівчат, прийшла до переконання, що треба доконче змагати до того, щоби було означене мінімум платні для дівчат. За таке мінімум уважає вона $25 на тиждень. Далі говорила вона про те, що дівчата з каледжів і замужні жінки відбирають хліб дівчатам, які не мають високих шкіл ні чоловіка, котрий би міг їх удержати.

СПАТИМУТЬ ПО КАСАРНЯХ.

НЮ ЙОРК. — Число бездомних збільшається ізза безробіття з кождим днем. Треба переробляти касарні, щоби дати їм притулок.

Arrested for investigating Polish Atrocities

AMERICAN CORRESPONDENT CONFIRMS DEATHS OF UKRAINIAN PEASANTS AS RESULT OF FLOGGING.

Mr. Negley Farson, a correspondent of Buffalo News, had during his visit to Poland an adventure of terrorism and espionage which to his mind mocks Sherlock Holmes and the best Edgar Wallace thriller.

He is the correspondent who took at its face value the invitation of the Polish ambassador at Washington tendered to American newspaper correspondents to come to East Galicia and to see for themselves that the stories of Polish brutalities committed on the Ukrainians, which were published by American papers, are not true.

Mr. Negley Rarson writes in Boffalo Evening News, of November 15, 1930: "In the village of Gaje I got the complete story of the murder of Michael Krupka, who died October 18 after a brutal beating by a Polish cavalry regiment. I was arrested, or, as the Poles call it, 'put under control,' in the village of Gaje, driven across the country in a straw-filled cart to the main road and taken under police escort back into Lwow, where the next day — as the authorities were avare I had found the true story as to the death of Mr. Krupka — they admitted the death, but said that it was 'from heart failure.'"

The acceptance of the invitation of the Polish ambassador at Washington landed Mr. Negley Farson in a police station, where he underwent five hours of grilling, which, while conducted with extreme politeness, ended in his being shadowed by spies every minute from then on.

"Anything like the free investigation which the Polish ambassador at Washington asked American correspondents to come and make in East Galicia", — says Mr. Farson, — "is an absolute impossibility owing to the terrified villagers and the present efficient Polish police and spy system which scares the peasants into silence."

Mr. Farson, having been subjected to this constant shadowing by Polish police spies, — once an ugly girl in rubber boots, stalked him about the streets of Lwow and sat outside restaurant doors while he ate, completely destroying his appetite,—decided that it would be impossible to send to an American paper any truthful report through the web of the Polish police supervission. He had to come out of Poland to the town of Beuten in Germany to send to his paper his report.

Tales of Horror Revealed.

Outside of the death of Michael Krupka, Mr. Farson has the proofs of another Ukrainian peasant dying of the flogging received at the hands of Polish soldiery. And the Polish police authorities admitted to him officially these deaths.

Mr. Farson had an interview with Bishop Sheptytsky, the Metropolitan of the Uniate church at Lwow, and was told by him that the Prelate had evidence that at least three peasants had died as the results of flogging by the Polish soldiery.

In the Ukrainian hospital at Lwow, which is inside the walls of the sacred precincts of the Metropolitan churchyard, Mr. Farson saw ill peasants whose buttocks had been literally hammered to a pulp. The victims have been lying there for five weeks attended by kindly nuns.

Mr. Farson heard stories of peasants being pursued like wild animals before the cavalry, — flogging 100 to 200 strokes, during which the victims fainted and were revived by being dashed with cold water and flogged again.

Mr. Farson was told by the Polish minister for public security of Lwow that the Ukrainians had furnished provocations for this punitive expedition by their outrages and sabotage. The officer quoted incidents of incendiarism, of killing Polish police, cutting telephone and telegraph wires, which he ascribed to the Ukrainian terroristic organization, "U. W. O." Mr. Farson believes that there is much truth in such Polish charges, yet even in such case, Mr. Farson says, the floggings of Ukrainian peasants by the Polish soldiery were carried to a length of absolute unnecessary and extreme brutality.

Entire villages have been subjected to terrorism when the Polish police or soldiery were unable to find the real culprits.

And this Polish terrorism still rules the countryside, Mr. Negley Farson wires to Buffalo Evening News on November 15, though the punitive expeditions have started their "pacification" about the end of the first week of October.

ЛЯХИ ЗАКРИВАЮТЬ ДАЛІ УКРАЇНСЬКІ ҐІМНАЗІЇ.

Дня 3. листопада ц. р. прибито на дверях ґімназії „Рідної Школи" в Дрогобичі декрет міністра освіти, що **ґімназія закрита.** Це вже четверта школа „Рідної Школи" з ряду за час „пацифікації".

ПІДПАЛИЛИ КНИГАРНЮ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ".

В Золочеві облив хтось бензиною та підпалив книгарню „Червоної Калини". Вогонь погасили.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПОСОЛ В ЕП. ЛЯТИШЕВСЬКОГО.

Дня 25. жовтня ц. р. анґлійський посол Севері з редактором Бернером в товаристві станиславівського воєводи відвідали Яремче та Татарів. По повороті до Станиславова епископ-помічник Лятишевський відбув довшу конференцію з послом Севері.

ЗАСУД ЗА ШПИГУНСТВО.

Перед окружним судом в Ґрудзьондзі (Польща) відбулася розправа проти Бруно Фузе, обжалованого в шпигунстві в хосен одної з сусідних держав. Розправа відбулася при закритих дверях. Суд засудив Фузе на 11 літ тяжкої вязниці і на гривну в сумі 50 тисяч золотих та на заплачення судових коштів.

UKRAINIAN WOMEN PICKET IN COSTUME AT DETROIT.

DETROIT, Nov. 13 (A. P.). — Ukrainian women, in peasant costume, today picketed the Polish Consulate here as a protest against an alleged reign of terror to which they claim the Polish Government is subjecting their people in the homeland.

Handbills were distributed and banners carried denouncing measures which they said threatened the lives of their people in Poland.

Wladyslaw Kozlowski, Polish Consul, took no cognizance of the demonstration except to ask that a police guard be provided the Consulate.

ВЕЛИКЕ СВЯТО НА ЛИТВІ.

На днях литовська держава святкувала 600-літні роковини народження великого князя Витовта. По богослуженні в Ковні відслонено памятник того князя. На святі промовляв президент Сметона, який заявив, що Литва ніколи не зрезиґнує з Вильна. Школа повинна виховати дітей так, щоби вони вміли боротись і здобути Вильно.

БОГАТА ЖЕБРАЧКА.

В Будапешті померла жебрачка Филипа Кляйн. При ній найшли щадничу книжочку на 10,800 пенго, себто на 14,800 золотих. Лікарі ствердили, що жебрачка вмерла з голоду.

КОНФІСКАТА КАЛЕНДАРЯ „ДНІПРО".

Календар „Дніпро", виданий „Товариством Допомоги Еміґрантам з Великої України" на рік 1931, підпав конфіскаті за згадку, присвячену памяти графа Тишкевича, д-ра Лукасевича і Петра Холодного п. з. „Тим, що відійшли". Сконфісковані дві сторінки усунено і календар уже в продажі.

НАПАД НА ПОЧТОВЕ АВТО.

ПАТ повідомляє з Катовиць, що на гостинці б. Рудзінця заставлено колоди дерева. Почтове авто мусіло зупинитися. Тоді вискочило з ліса трох замаскованих людей, вирвали шоферови револьвер і ключі від воза, порозпорювали мішки та забрали готівкою 400 марок і пакети. Потім замкнули шофера в насти авта, призначеній на клунки, й утекли. Йде погоня.

АРЕШТУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ.

Польські часописи пишуть, що на приказ слідчого судді при окружному суді в Золочеві поліція арештувала двох українських священиків: о. Іздрика з Олеська й о. Муровича зі Снович. В Олеську арештували теж секретаря місцевої „Просвіти", Мороза. Арештованих відставили до арешту окружного суду в Золочеві.

НА ВИБОРАХ У ПОЛЬЩІ НАЙБІЛЬШЕ СТРАТИЛИ НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ

ПОЛЬЩА ВСТУПАЄ В ПЕРІОД ЗАВЗЯТОЇ ВНУТРІШНЬОЇ БОРОТЬБИ ОПОЗИЦІЇ З УРЯДОМ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Як і треба було сподіватися, Пілсудський на виборах до сойму здобув значну перемогу. Та всеж таки йому не пощастило дістати в соймі таку більшість своїх послів, яка далаб змогу змінити польську конституцію в бажаному для Пілсудського напрямку. Бльок Пілсудського здобув 248 посольських мандатів (у попереднім соймі цей бльок мав 130 послів).

Але для зміни конституції треба Пілсудському мати не манше як 296 своїх голосів у соймі. Ґрупа скрайнього польського шовініста Дмовського збільшила число своїх послів з 37 до 65 національних демократів. З опозиції до сойму ввійшли майже всі головні й чільні противники Пілсудського, як Дашинський, Вітос, Корфанти, Ліберман та інші. Ґрупа Пілсудського в соймі збільшилася на рахунок соціялістів, а найбільше на рахунок національних меншин. У попередньому соймі Українці мали 47 послів, а тепер вибрано з українського бльоку лише 20 послів. Жиди мали 13, а тепер дістали лише 7 посольських мандатів. Німці замісць 19 попередніх мандатів дістали тепер лише 5. Комуністи замісць 9 дістали також 5.

Та нема що дивуватися такому „успіхови" Пілсудського, бо всім відомо, яких страшних репресій та надужить допускалася його адміністрація перед виборами. По неточному й далеко неповному підрахунку вважають, що не менше як 5,000 осіб з числа противників ґрупи Пілсудського були арештовані й посаджені до вязниці перед виборами, разом з їх лідерами. Опозиційні ґазети були під страшною цензурою й безперервно їх конфіскували, лісти опозиції уневажнювали часто без найменшої причини. Підчас голосовання в багатьох випадках влада домагалася явного голосовання, замісць ґарантованого конституцією тайного. Цим вона зберігала свою контролю над голосуючими. Світ добре знає про ту страшну кріваву передвиборчу підготовку, яку перевели в Східній Галичині карні польські загони.

Утворення абсолютної більшости в соймі з мілітаристів та крайних шовіністів ставить Польщу перед загрозою завзятої внутрішньої боротьби між демократією, соціялістами та національними меншинами з одної сторони, і польськими ультра-націоналістами з другої сторони. Крім того в закордонній політиці Польщі тепер треба сподіватися ріжних несподіванок, які випливатимуть з аґресивности мілітаристів та скрайніх націоналістів.

СТРАШНІ МУКИ СКАТОВАНИХ ЛЯХАМИ.

ЛЬВІВ (Західна Україна). — Українські лікарі та взагалі медичний персонал, які працювали на фронті ще підчас Світової Війни, кажуть, що їм в часі війни не доводилося бачити таких страшних і небезпечних для життя ран, які тепер вони бачать на скатованих ляцькими громилами українських людях. Брак медичної, а головно своєчасної допомоги скатованим приводить до того, що рани страшенно ятряться, гниють і заражують кров нещасних жертв польського злочину.

Ґанґрина поширюється в страшний спосіб і ті, що не вмерли під ударами ляцьких канчуків, тепер умирають у страшних муках від затроєння крови. В шпиталях і в домах де лежать нещасливі жертви ляцьких звірств, чується сильний трупний сморід від гниючих тіл і зойк та стогін конаючих людей. Потрібна як найширша медична допомога Українцям, бо польська влада й польські шпиталі не дбають про скатованих українських людей.

КРІВАВІ СТРАЙКИ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — В той час, як у столиці страйк скінчився й робітничі заворушення притихли, вибухли страйки в Берселоні, Валенсії та в інших містах катальонської провінції. Тисячі страйкарів загатили вулиці міст, машируючи зі співами революційних пісень. Місцями дійшло до крівавих сутичок з поліцією та військом, що старалися підтримати лад.

Робітники та військо й поліція будували на вулицях міст барикади й зпоза них вели справжній бій. Життя в містах, охоплених страйком, завмерло, а по вулицях точиться боротьба між страйкарами, страйколомами та військами й поліцією. Ще не відомо, скільки жертв потягнула ця боротьба, але вже знають, що багато є ранених і вбитих.

ХОЧУТЬ ПОВАЛИТИ МЕК ДОНЕЛДА.

ЛОНДОН (Анґлія). — В більше поміркованих колах Партії Праці поширюється думка про необхідність утворення в Анґлії коаліційного уряду. Для цього треба, щоби Мек Донелд і Сновден уступили з міністерських становищ. На місце Мек Донелда тоді мав би прийти Гендерсон.

Говориться далі про можливість приступлення до правительства консерватистів та лібералів. Останніх репрезентував би Ллойд Джордж. Та покищо це лише проекти певних кол Партії Праці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:	ПЕРЕДПЛАТА:
Three cents a copy.	Поодиноке число три центи.
One year ....$ 7.00	На рік ....$ 7.00
Six months ....$ 3.75	На пів року ....$ 3.75
Three months ....$ 2.00	На три місяці ....$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерзи Сити і Заграницею:
One year $10.00	На рік $10.00
Six months ....$ 5.00	На пів року ....$ 5.00
Three months ....$ 2.75	На три місяці $2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЕЛИКА ПОБІДА ВЕЛИКОЇ ІДЕЇ

Хто взяв участь в протипольській маніфестації, яку врядили Українці міста Ню Йорку й околиції, той пережив такі хвилі, яких йому певно в життю не доводилося ще переживати. Це була дійсна маніфестація дійсної сили, це була маніфестація незломного українського духа, це був дійсний культурний виступ проти ворогів культури і цивілізації, проти ляцьких варварів. І не диво, що цей протипольський виступ зєднав серце усіх чужинців, які йому приглядалися. Видно було по їх лицях, що вони з нами співчували. Бож простий розум казав їм, що тільки якась надзвичайна подія, якийсь надзвичайний біль, якась дійсно надзвичайна трагедія мусіли вигнати десятки тисяч людей в ту страшну негоду на вулиці міста й казати їм машерувати дві і пів години та відбути дорогу, довгу яких чотири милі. І американська преса й поліція не надіялися, що заповіджений похід відбудеться, бо дощ лляв без упину. Але він відбувся. Точнісенько на мінуту всі прийшли в означене місце й похід рушив точно, як було заповіджено. І відбувся в такім порядку, що поліція не мала що робити й з дива не виходила, яка це таємна сила держить людей у такій великій повазі.

Отся маніфестація принесла нам дійсну користь. Вона показала, що ми змогли виступити в велику негоду з 20,000 українською здисциплінованою і ідейною протипольською армією. Ми змогли провірити свої сили і побачити, що наша освідомлююча праця над нашим народом не пішла на марно. Вона виховала нам чудовий матеріял, який розумом розуміє і серцем відчуває велику українську ідею, який готов для тої ідеї й до жертв. Ми переконалися, що маємо армію, яка служить українській ідеї не тільки, коли погода й сонце гріє, але яка розуміє, що наші вороги катують наш нарід в негоду й погоду, й що тому і нам не можна оглядатися на ніякі перешкоди, а треба давати рідним братам поміч у добрий і злий час, без упину, доки землі наші не стануть вільними.

І ще в тім велика вартість нюйорської протипольської маніфестації, що вороги були певні, що вона не вдасться, що американська преса й поліція не вірили, що прийде більше як кількасот людей, що й між нами були такі, котрі сумнівалися в те, чи треба протестувати в часізливи, а ми запротестували так, як ще ніколи не протестували в найліпших обставинах і в найліпшу погоду. Це побідила живучість великої української ідеї.

Клим Обух.

ХАОС У ГАЛИЧИНІ.

(Допис з краю).

ПОЛЬСЬКІ ВИБОРЧІ ШТУКИ. — ПОЩО В ПОЛІТИЦІ БРУТАЛЬНОСТИ? — ПІЛСУДСЬКИЙ ЯК „ТРОБЛ-МЕЙКЕР" МІЖ СВОЇМИ НАЙБЛИЖЧИМИ.

(2)

Зрештою передвиборча акція розпалила пристрасти і в самій польській суспільности до найкрайніших границь. За партією „ББ", „санаторами", стоїть цілий уряд з усею своєю машинерією старостів, судів, поліції і війська. Почуте „права", „законности" цілком тепер десь „укамфорилось" (зникло, як камфора), а до виключного значіння прийшло — насильство! Це відчувають добре на собі і польські партії опозиційні, котрим однак, хоч увязнюють їх провідників, то бодай не нищать домівок їх товариств, а прихильників їх не бють немилосердно до смерти, як це з Українцями буває.

Супроти опозиційних Поляків панує ще інакша метода: якась найнята санаторами банда нападає нпр. на льокаль опозиційного часопису (як то було у Львові з польським соц. „Дзенніком Людовим"), нищить його грунтовно й утікає. Повідомлена про це поліція приходить очевидно „за пузьно" і лише протокол списує, що таке і таке трапилось та що „справци сон невідомі". І на цьому кінець!

Каже пепесівський **„Роботнік"**, що доперва переконаємося незадовго, що це з ділянки виборчих надужить криє в собі найблизша будучність та які ще штучки виборчі ховає за пазухою санаційний штаб. Знаємо, що він перед нічим не цофнеться".

А дальше пише „Роботнік": „Санація числить **на знеохоту** суспільности до політичного життя, на невіру її в успішність виборів, а та невіра заначиться у виборчій абстиненції. Санація числить більше на цих, що цілком не будуть голосувати, як на тих, що будуть голосувати на неї. „Ті, що здержуються від виборів, роблять потрібну прислугу урядовому таборові: 1) зменшують число опозиційних голосів; 2) збільшують вартість нечисленних голосів прихильних урядови; 3) дають підставу санаційному урядови до легковаження будучого сойму, наскільки він не буде по його думці.

„Так отже пасивність (брак участи у виборах) суспільности є дорогоцінним помічником санації. І треба признати, що вона дуже горячо працювала, щоби його собі вигодувати. Бож кожда диктатура то того прямує, щоби витворити байдужність для публичних справ. Вона іменно не жадає від суспільности ані праці ані чинної ролі в політичнім життю, бо вона жадає лиш одного: дайте нам правити вами.

„Санація уже від цілого ряду літ робить усе, що лиш є в її силі, щоби суспільність знеохотити до публичного життя та щоби її від політики віддалити та відстрашити. Вона — санація — увела у публичне життя брутальність, а то, щоби від нього відсунулись люди більш вражливі. Вона стероризувала його, тому, щоби від нього відсунулись люди полохливі, осторожні та любячі супокій. Санація загамувала публичне життя в тій цілі, щоби від нього відсунулись люди, які шукають скоро дозріваючих овочів своєї праці, та легко знеохочуються, коли не бачать її плодів.

„Є іменно два жерела політичної пасивности, попри неосвідомлення, котре є звищем осібного рода, а то: боягузство і невіра. І власне оба ті жерела старалася санація якнайбільше поглибити. В суспільности плекано і доси дуже пильно плекають: боязливість. Відбирання праці, переслідування людей голодом і нуждою, переношення до далеких місцевостей, тюрма, обвинувачення невинних — все те має на меті, щоби люди, котрі журяться своїм істнованням і родиною — вицофалися з публичного життя.

„А крім цього викликано ще атмосферу безнадійности. Це роблять зосібна у звязку з виборами і тому ширять поміж населенням переконання, що все те нічого не поможе, що уряд навіть на випадок програння виборів — не уступить, але далі буде вести ту фальшиву гру".

Так писав „Роботнік", а майже рівночасно, немов для потвердження його слів, написав санаційний „Курер Віленьскі", що санаційний табор не уступить свого місця ніякій іншій партії, навіть коли би вона при виборах побідила".

По що і на що отже та комедія з виборами, на що вибирати новий сойм, коли і так Пілсудський називає послів лайдаками, ошуканцями та дурнями?

Справа є ясна ось тому:

В р. 1926, в маю, зробив він цілою житте або каліцтва чотирох тисяч людей — замах державний, скинув давного свого кумпана від революції, Войцеховського, з президентури, а казав на його місце вибрати також свого давного приятеля (ще з 1896 року!), Мосціцького. А сойм, тим не репужений, ухвалив бажані ним зміни конституції, хоча, як тепер показалось, не пішов так далеко, як тепер йому забагається. Тепер отже за всяку ціну хоче змінити конституцію, очевидно так, щоби значіння сойму таки вже цілком зменшити до нулі, а всю силу — навіть законодатну — перенести передовсім до рук міністерства, котре буде очевидно закриватися президентом републики.

Крайні пілсудчики, котрі видають агітаційну газетку „Нова Кадрова" — віддавна вже взивають Пілсудського до нового замаху державного, однак він не хоче вже так явно знову нарушувати зложену присягу на вірність законам, а правдоподібно і президент Мосціцький занадто ще має почуття законности в собі, щоби на таке рішався.

„Розвій Пілсудського від соціялізму до диктатури, характеристику його та його кумпанів подає дуже влучно Маріян Порчак у своїй недавно виданій книжці п. з. „Диктатор Юзеф Пілсудскі і Пілсудчина".

Вийшла вона у Варшаві і аж дивно, що її не сконфіскували. У Львові вона була би певно підпала під прокураторську гільйотину, як нпр. „Діло" конфіскують у Львові за передруковане статті, поміщені у варшавському „Роботніку". А-ле бувають ще інші штучки: на провінції (в Галичині) конфіскують тепер місцеві часописи за статті, поміщені у львівському „Ділі"! Така теперь тут у нас свобода друку.

Порчак наводить цитати з заяв і висловів Пілсудського, походячих з ріжних часів.

І так перед 30 роками Пілсудський заявляв, що „соціяліст в Польщі мусить прямувати до самостійности (неподлеглосьці) свого краю, а самостійність є знаменною умовою для побіди соціялізму в Польщі".

Та той запал до максимальної програми пепесівців остиг досить вчасно, ще перед повстанням легіонів польських у 1914 році.

Через організацію легіонів виплинув Пілсудський на верх і він міг сміло сказати про себе на зїзді легіонів у серпні 1922 р.:

„Я, мої хлопці, можу бути гордим, бо дня 6. серпня 1914*) розпочав я казкову просто карієру, незнану в давній Польщі, карієру чоловіка, котрий з людини незнаної і всіми униканої, став людиною, котру ціла Польща має обовязок витати яко начальника держави. Таку казкову й блискавичну карієру рідко бачимо в життю народів. Треба до цего, як кажуть, мати щастя, а я щастя маю".

Однакож тої казкової карієри не мігби, був навіть Пілсудський розпочати, колиби його не були поперли пепесівці-робітники та соціялістична молодіж і то власне при організації **„Стшельца"**. А коли розпочалася війна, а Австрія станула на становищі, що або „Стшелєц" стане частиною „ляндштурму" абр вона його розвяже, то виратував ситуацію Дашинський, зліпивши при участи інших польських партій **„Начельни комітет народови"**, котрий зістав якотакий признаний австрійським урядом і котрому той уряд підчинив всі польські „легіони".

Тоді то заявив Пілсудський Дашинському: „Уратовало ми то ситуацєн, бо в інним випадку бил бим собє в лєб стшелїл!"

(Далі буде).

*) Вимарш першого відділу легіонів на війну.

СТАРІСТЬ НЕ РАДІСТЬ.

Черновецький суд засудив 47-літнього Василя Булігу на два роки вязниці за те, що він підпалив хату своїх дочок. Буліга записав усе свої майно своїм дочкам, а вони зобовязалися доглядати старого до самої смерти. Та коли вони з ним зле обходилися, він з розпуки підпалив хату.

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА В ГАЛИЧИНІ.

(Оригінальні матеріяли з краю).

(15)

і Ваньчик Михайло з Поруденька втікли і за ними стрільно розпитують. На гр.-кат. приходстві закватирувались пани „поручнікі" заняли цілу хату, так що родина пароха міститься в одній кімнатці. Як били людей, та допитували, чи читали „Сурму", чи підпалювали стіжки, казали: „Пшинайсен, ск... сину, бо нам ваш ксьондз вшистко поведзял". Мали отже на цілі звернути ненависть парохіян на свого пароха, який сейчас по приході війська з парохії виїхав. На приходстві вимолотили ввесь овес і пашню в части порозкидали по подвірю, в части спасли кіньми. Худобу і коні пароха вигнали зі стаєн і там помістили свої коні. З громади передмістя Наконечного стягнули контрибуції один вагон вівса, і 20 фірами відвезено його до військових магазинів на Личакові у Львові. Крім того зрабували багато дробу. Автом зі Львова приїхало 4 панів майорів і сейчас післали в село жовнірів, які стягнули з селян 3 міхи качок та курей та кілька пар гусей, та все зложили пану майорові до авта і повезли до Львова. З Наконечного робили екскурсії до Яворова, там перепитували людей та спроваджували до Наконечного бити. Там вбит з Молошковичі, Михайло Гарасим, кооператор, по сесії вітів вийшов на місто. Тут вхопили його вояки на авто, завезли на Наконечне і страшно його скатували. Тому, що він є директором Молочарської Районової Спілки в Молошковичах, бючи його приговорювали: „Маш сьметанен, маш масло". Суддю Саєвича з Яворова арештовано. Все свідоме громадянство з Яворова вивтікало і криється. Кати умундуровані допитуються за ними та нагрожують їх родинам, що хочби місяць прийшлось їм їх шукати, то їх приловлять і скатують. Все те знаю з реляції очевидців: п. Гриня Терлецького Іванового дідича з Милятич, і з листа моєї жінки.

Львів, 8. жовтня 1930.

о. Михайло Бариляк.

СЕЛО ВЕРБІВ, ПОВ. ПЕРЕМИШЛЯНИ.

Іван Турчин (7. Х. 1930).

Дня 30. вересня ц. р. приїхало до села, як казав вйт 180 поліцаїв. Обставили село наоколо, всі вихідні місця і почали переводити ревізії і нищити людське добро.

У Степана Музички вибили вікна і вирвали варцаби (що перекривають вікна). Його і сина (22 літ) побито. Била палицями. У Василя Куцого вирубали вікна і двері, завалили піч, а його побили.

У Дмитра Семчишина (сина Івана) викинено вікна, двері, обдерто дах, розкинено всі стіжки.

У Миколи Гевки обдерто стріхи, порозкидано стіжки, побито його жінку Анастасію.

У Гриця Турчина здерто кавалок стріхи і побито сильно сина Миколу, побито до безпритомности. Били його в місцевій кооперативі, де він був склепарем.

У Степана Турчина все знищено, побито начиння, яке було приготовлене на весілля, розкинено стіжки, обдерто будинки, його і жінку тяжко побито.

Бито селян: Миколу Турчина (сина Федька) і ще 6 інших.

Побитих селян забрала поліція, щоби їй помагали нищити кооперативу. В кооперативі викинено і порубано вікна, повалено печі, двері порубано, підлоги поазривано і поколено, склепове уряджения — шафи — порубано і поламано. На 4 шафи остало лише 2 й без скла. Знищено трієр.

Місяць листопад - місяцем національної жалоби.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ НЕГАЙНОЇ ЗБІРКИ НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ

Людей бито, кого зустріли на дорозі. У переважаючій більшости селян позсипувано на купу все збіжжя і муку, зливано це квасом з огірків або борщем і топтано ногами (Василь Куцій, Дмитро Семчишин, Гринько Білорус і інші).

По приході до села командант комісар наказав війтові, щоби село приготовило обід по одній курці на дві особи. Зносили по кілька курей до одної господині і ті варили обід.

У священика о. Василя Куціпіра розкинули стіжок і розшили верхи двох будинків.

В канцелярії пояснювали, що карна експедиція прийшла тому, що є підпали і саботажі і що люде не живуть у згоді з урядом. Люди відповіли (між іншими Іван Турчин, радний), що вони льояльні, сповняють всі обовязки, а користають з права. Читальні, кооперативи і т. д. все істнує за згодою влади. Тоді один з комісарів (говорив по українськи) сказав: „Ви кажете, що ви є льояльні і слухаєте влади. А хто би я знати куди ви підете до виборів? Чи ви підете разом з урядом, чи ви послухаєте сяких-таких, що прийде до вас і наговорить цілу купу дурниць і ви підете за ним." Радні мовчали і тоді сказав комісар: „Я не хочу вас мучити, бо я знаю, що ви на листу уряду не підете, тільки зробите, як схочете, але тим самим не маєте права казати, що ви є послушні урядови і що все сповняєте".

Експедиція була в селі три години.

Комусь зі Слободи Золотої мав сказати староста (треба би перевірити): „Як викинете зі села „Луг" і читальні і підете до виборів на урядові листи п. Маршалка Пілсудського, або зовсім не підете до виборів, я повідомлю воєвідство, що ви є льояльні і кавалерії у вас не буде".

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА.

о. Сайкевич — Васючин.

Дня 25. ц. р. о год. 6. рано приїхала карна експедиція з двох компаній окружили село і коли люде почали втікати зі страху до ліса, почали до людей стріляти. В тій стрілянині вбито місцевого несповна розуму пастуха Михайла Мовчака, котрий на цей час пас на луці худобу. Факт цей зістав стверджений лікарською комісією з Рогатина і свідками Федь Мельник і Михайло Андрусів.

В розгарі цеї стрілянини почали т. зв. ревізії.

Спершу почали шукати в кооперативі й у місцевого пароха. Кооперативу знищили до щенту. Відділ, який складався з 16 людей напав на приходство і зі словами: „Ти гершце бандитуф, ск... сину" і т. д. руки до гори, переправодили особисту ревізію у пароха і рідні, а опісля казали парохови стати на „бачносьць" і тримати 2½ години руки догори. По знищенню всего домашнього уряджения викинули на голову пароха пірє з подушки служниці і тоді казали розкидати снопи зі стирт. Те саме мусіла робити старенька 67-літня мама і жінка пароха, при чім кидано ріжні дотинки. Зареквірувано пару коней, котрі вернули по двох днях ледви живі.

Щоби скинути з себе відвічальність за вище названого убитого Мовчана, спровадили пополудни 2 нові відділи поліції та почали трус в лісі, говорячи, що його вбили ті, котрі повтікали до ліса. Кого зловили, то немилосердно катували. Таким важко побитими зістали: молочар Постолюк Гриць, склепар кооперативи Стефан Іванків, громадяни: Михайло Левицький, Олекса Мовчан, Анна Мовчан, Анна Левицька, Іван Заставний, Федь Носик, Василь Баран і богато інших. Другого дня, 26. вересня ц. р., почалися ревізії у всіх свідоміших громадян, яких загалом перепроваджено більше як 40. Скрізь розкинули стоги, бурили печі, нищили хатню обстанову, а вечером скликали раду громадську, сказали їй: „То маце вшистко за політикен" і вечером відїхали. Належить додати, що ані у Васючині, ні в поблизькій околиці ніякого саботажу не було. Скарали це село мабуть тому, що воно національно свідоме.

(Дальше буде).

Жінка (до чоловіка): Ромчику, мені треба нової суконки.

Чоловік: Ах, Боже, знову нова суконка! Чи ти не можеш подумати про щось вищого?!

Жінка: Чому ні, мені треба також капелюха.

—o—

Жінка (до чоловіка): Нині буде в нас моя мама.

Чоловік: Так? О, то дуже добре! Я дуже тішуся.

Жінка: Так? Чи справді ти такий радий?

Чоловік: О, так. Саме вчора ворожка мені ворожила, що мене нині стріне нещастя. Тому я тішуся, що не стрінуло мене якесь більше нещастя.

PROTESTS OF UKRAINIAN AMERICANS AGAINST POLISH ATROCITIES AS REFLECTED BY AMERICAN NEWSPAPERS.

THE NEW YORK PROTEST PARADE REPORTED BY THE PRESS OF THE METROPOLIS.

I.

UKRAINIAN HERE ASSAIL POLISH RULE.

20,000 March in Protest Parade Wearing Black Bands and Carrying Placards.

FLOAT DEPICTS FLOGGINGS.

Pamphlets Call for Guarantee of Protection for Peasants—Speakers Urge America to Aid.

A crowd of Ukrainians estimated as high as 20,000 in number, supplemented by a small body of Lithuanians, gathered in the rain yesterday afternoon at Washington Square, whence they marched via Fifth and Lexington Avenues to the old Central Opera House at Third Avenue and Sixty-seventh Street, carrying placards denouncing recent Polish activities in East Galicia.

At the opera house 8,000 of them crowded into two of the largest assembly rooms on the upper floors, where they listened to addresses directed against the Polish Government.

The paraders wore black bands on their sleeves in mourning for the deaths last month of a score of Ukrainians, reported to have followed beatings administered by Polish soldiers. A band of women in Ukrainian peasant costumes marched near the head. Several bands played and a few veterans in uniform were present.

Also in line was a truck decked in green cloth on which three men in brilliant red and blue regalia, copies of Polish Army uniforms, simulated the beating of mother, dressed as a Ukrainian peasant, and then appeared to turn deaf ears to the pleas of two women in peasant dress.

The placards carried by the marchers bore the legends: "We protest against Polish atrocities in Galicia." "We demand investigation of Polish atrocities," and "Ukrainians want home rule." Other were in sarcastic vein, notably, "Knout and sword educate Ukrainians to love Poland."

A pamphlet which was distributed demanded "an international investigation of the Polish terror in Ukraine to be conducted with proper guarantee for the witnesses." It appealed to the American Government to use its influence with Poland to stop "these atrocities." It was signed by the United Ukrainian Organizations of the Greater New York.

The chairman of the mass meeting at the opera house was Emil Revyuk, editor of the Ukrainian daily paper Svoboda of Jersey City. Speaking in English, Mr. Revyuk called upon America to remember the spark that flared into a world-wide conflagration in Bosnia and Herzegovina in 1914, and to intervene before it was too late.

Speaking in Ukrainian, Dr. Luke Myshuha, another newspaper man, asked Poland to remember her own struggles for freedom and declared that Marshal Pilsudski, who had struggled for Polish independence, had been the first to become a tyrant himself.

(The New York Times, November 16, 1930).

—o—

II.

15,000 UKRAINIANS MARCH IN RAIN AS PROTEST TO POLISH ATROCITIES.

Through the drenching rain yesterday afternoon 15,000 Ukrainian residents of New York marched from Washjngton Square to the Central Opera House, 205 East 67th Street, to impress upon the American people their charge that Poland is committing atrocities in that part of their native land known as Eastern Galicia, formely a province of Austria-Hungary but now included in the Republic of Poland.

War veterans in American uniforms, some in Austrian garb, wearing steel helmets; girls in picturesque peasant costume, men with plumed hats and colorful sashes, and women in sodden coats braved the downpour to plod several miles, carrying banners and placards which proclaimed to the world their grievances against the Polish state.

In view of the rain the police had anticipated the appearance of only a few hundred hardy marchers, but when Washington Square began to fill with unit after unit of the United Ukrainian Societies, a hurry call was sent for the reserves and there were soon enough police on hand to meet the situation.

The parade went up Fifth Avenue to Eighth Street, thence to Second Avenue, to Lexington Avenue and to 67th Street. Blaring bands attracted crowds despite the weather and the bedraggled marchers were cheered all along the line.

At the Central Opera House the marchers filled two large halls, leaving many to stand in the corridors. Emil Revyuk presided at a meeting where many speakers voiced their charges. Mr. Revyuk, who is editor of a Ukrainian newspaper in Jersey City, said the Poles had inaugurated a reign of terror in Eastern Galicia in an effort to force the people there to speak Polish, abandon their historic culture and submit to Polish rulers.

"Those who protest," he said, are flogged with whips, hung by their wrists to post and often beaten to death. The brutal Polish police have razed 900 villages, rendered thousands of farmers homeless and killed and burned without pity. They seek to terrorize the Galicians so that they may never rebel against Polish rule.

"The Polish Ambassador to the United States has denied these atrocities, but while he is swearing innocence, his government is trying to annihilate 7,000,000 Ukrainians. The representative of the Manchester Guardian has been escorted across the border by troops because he expressed a desire to investigate. We have dozens of letters and documentary evidence that mass murder is being practiced in these regions. An American citizen received 300 lashes because he protested against the things he saw. It took the united efforts of the American and British consuls to rescue him."

Other speeches were made by Dr. L. Myshuha, Dr. L. Cehelsky, William Gilligan and Dr. K. Jurgella, adjutant of the Lithuanian Legion.

"Reports, have come to me," said Mr. Gilligan, "that whenever there is a fire in a Galician town the Polish officials always single out a Ukrainian, blame him as an incendiary and proceed to prosecute him. There is no country in the world so dependent upon civilized public opinon as Poland and no nation that can afford less to affront world opinion by unwarranted brutality."

Dr. Jurgella said 52 per cent. of the Polish Army was non-Polish and a danger to the rulers. He called the nation a "powder box" which might explode at any time.

A resolution of protest was adopted in both meetings. It will be sent to Eric Drummond, general secretary of the League of Nations at Geneva. It asks the League to make an investigation of conditions in Eastern Galicia.

More that $1,000 was collected for relief to the distressed residents of the areas said to have been devastated by the Poles.

(The World, New York, November 16, 1930).

—o—

III.

15,000 IN RAIN PROTEST ABUSE OF UKRAINIANS.

82 Organizations Here March in Demonstration Against Polish Atrocities.

MASS MEETING IS HELD.

Editor Reports Homes of His Countrymen Burned.

Steady, driving rain failed yesterday to dampen the spirit of 15,000 mebers of the United Ukrainian Societies of Greater New York, who marched from Washington Arch to the Central Opera House in East Sixty-seventh Street, in protest against atrocities committed by soldiers and police in Polish Ukrainia.

The marchers were much less concerned with the weather than were the police. The continual downpour brought a curtainment of the police precautions at the arch, but when hundreds of Ukrainian-Americans began to gather at the end of Fifth Avenue at 2 o'clock, hurry calls were sent to the various precincts. For a half hour there appeared to be a race between the number of protest marchers and the police. By 2.30, starting time for the parade, Washington Square was massed with the Ukrainian society members, hemmed in by a thick blue line of police.

Rain Fails to Halt March.

The marchers were determined to bring public opinion to their side, but their progress was orderly and the rain failed to break their lines as they swung into Eighth Street from Washington Arch, crossed to Second Avenue at Twenty-third Street and then proceeded westward to Lexington Avenue, which they followed to Sixty-seventh Street. Eighty-two organizations were in line. In the center of the parade was a float depicting the abuse of Ukrainians in Poland and scattered among the marchers were several bands, a company of 200 war veterans, some in trench helmets, and 400 women and girls in peasant dress, looking bright and crisp despite the rain.

Mass Meeting Follows Parade.

The two assembly rooms taken by the organizations for the mass meeting hardly were large enough to accommodate the marchers, who milled about the entrances and choked the doors struggling to get in. Hundreds stood in the aisles and in the rear as Emil Revyuk, of Jersey City, editor of a Ukrainian newspaper, opened the meeting with a description of conditions in Ukrainia. He asserted that soldiers and gendarmes had flogged people with braided wire whips, the victims being revived when they fainted and hung by their wrists to post, where the beatings were resumed until the lashing brought death.

"Those inhuman monsters have no conscience or pity," he said of the soldiers and police. "Thousands of our dear ones in Poland have literally been beaten to death. The brutal police have razed 900 villages, thousands of innocent farmers, their wives, their innocent children are homeless, being hunted like outcasts through the countryside. And the reason for all this is that they are Ukrainians and the Polish government fears that they might sometimes rebel. Poland wishes so to weaken them that they will lose all national consciousness."

Mr. Revyuk said conditions were growing worse daily, despite the denials of the Polish Ambassador. The editor asserted he could produce immediate proof of the atrocities, adding that not only do the natives suffer, but others who protested at the cruelty. He cited the case of an American who received 300 lashes after he had protested, and who was spared from further punishment only through the united efforts of the American government and the British Consul.

A resolution adopted at the meeting described "a reign of terror" in Polish Ukrainia and appealed to the League of Nations and the British and American governments to bring it to an end and being an investigation, by an international commission. The resolution will be sent to Secretary of State Stimson, Prime Minister Ramsay MacDonald and Sir Eric Drummond, secretary of the League. More than $1,000 was collected from the audience for the relief of those made destitute by present conditions in the Ukraine.

(New York Herald Tribune, November 16, 1930).

Юнак: Як то, пані! Ви не вірите, що я вас люблю! Коли так, то хай мене грім з ясного неба...

Дівчина (богата): Алеж, пане, ви забуваетеся та починаєте бути непристойним!

Юнак: Пані, в грошевих справах нема бесіди про якусь пристойність...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Протестаційне віче.

Дня 2 листопада відбулося в нашій громаді при 23-тій й Бравн улицях протестаційне віче в справі польського варварства в Галичині.

Головним референтом був учитель гром. Д. Стецик, котрий недавно вернув з краю і був свідком польської господарки на українських землях. Промова загріла присутних до праці над допомогою визвольним змаганням братів. Переведено збірку, яка принесла $152.26.

Про потребу сильнішої акції в обороні наших братів говорили громадяни Т. Свистун і В. Титанич.

Вислано телеграми до Ліґи Націй, премієра Великої Британії й до державного секретаря Стимсона. Кошти висилки телеграм виносять $45.07, а за відозви видано $6.50. Решту в сумі $100.69 ухвалено вислати до Обєднання. Імена жертводавців проголоситься окремо.

М. Туркот, предс. громади,
В. Титанич, за збірку.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

Демократичний Клюб при роботі.

Український Демократичний Клюб має свій осідок під ч. 186 Бедфорд евеню, між 6 і 7 улицею. Приміщений в гарній камениці, а синій напис і великі букви впадають в очі кождому, хто тамтуди переходить.

Клюб має для свого вжитку три гарно умебльовані кімнати. Молодіж зорганізована в Молодечім Клюбі.

Українці взяли цього року живу участь у виборах. Ще перед правиборами скликано збори, щоби порадитися в справі кандидатів. Зборами проводив предсідатель Григорий Бардак, а Петро Малицький як секретар.

По українськи виголосив реферат лідер Клюбу, гром. Стефан Заблоцький. Промовляли рівнож громадяни Іван Сенько й Юліян Павчак. З Американців промовляли комішенер Джозеф Лентол, бувший сенатор Люї Джекобсон, Норман Овин, олдермен Джозеф Дермоді й есемблимен Джекоб Натансон.

По дискусії рішено толосувати на цілий демократичний тикет.

Клюб числить тепер понад 100 членів.

Річні збори відбулися дня 6. листопада ц. р. Наради розпочато повстанням з місць із-за пошани, відданої останнім жертвам польських погромів. На боевий фонд зібрано $14.85 Рішено взяти громадну участь у демонстраційнім поході дня 15 листопада.

Вибрано новий уряд. А то: Стефан Заблоцький, лідер; Гр. Бардак, предсідатель; а заступники предсідателя: Вероніка Заблоцька, Іван Сень і Іван Пеліх; Іван Мудрик, касієр; М. Костів, заступник кас.; П. Дубовецький, секр.; В. Саміцький, заст. секр;; І. Дацишин, тростіс. Вибрано контролю і прапорщиків.

Правильні збори клюбу відбуваються кожної 4-тої суботи кождого місяця. Хто не має горожанських паперів, а хоче їх вибрати, тому клюб радо в тім допоможе. Пораду можна дістати в клюбі кождого вечера від години 7.30.

Гр. Бардак, предс.

—o—

БРЕНФОРД, ОНТАРІО.

Протестаційне віче.

Дня 6. листопада запротестувала наша громада проти польського насильства в Галичині. Віче відкрив гром. Ю. Кузьма й представив теперішню розпуку наших братів в рідним краю. Предсідателем віча вибрано гром. Г. Гнідого, секретарями Ю. Кузьму й Г. Кузьму.

Головний реферат виголосив о. Олексів. Другим бесідником був місцевий парох о. Колцун, а далі о. Сарматюк. Бесідники розповіли про ляцьке пекло в Галичині й ухвалили цілий ряд протестаційних резолюцій, які вислано до ліґи Націй.

На висилку телеграм зложили присутні $15.55, а на боевий фонд буде відігране представлення.

Вічевик.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

Реорґанізація Січи.

Заходом кількох свідомих одиниць у нашій місцевости зреорґанізовано колишню Січ ім. Дмитра Вітовського.

Стара Січ, яка була зорганізована 1925 р., розпалась 1928 р. через непорозуміння з централею в Шикаґо. Нова Січ не підлягає шикаґовській централі, бо не годиться з її гетьманським напрямом.

Сотня ім. Дм. Вітовського поклала собі в основу цілковиту безпартійність, рішучо відказується мішатись у справи якоїнебудь церкви в громаді, є неполітичним товариством і все і всюди буде поступати по лінії національних інтересів.

До реорґанізації нової Січи найбільше причинились гр. Іван Ґриник, якого і вибрано її сотником; Лев Муляр, писар старої і нової Січи, та Максим Мельник, знаний добре зі своєї патріотичної праці між молодіжю, як тут, так і в Конетикот. Їх заходами переведено вже двічі збори нової Січи і зорґанізовано 70 членів.

Перші збори відбулися 26. жовтня; другі 9-го листопада. На останніх зборах було присутніх около 150 осіб, женщин і мущин. На теми дня і про січові справи виголошено три промови.

На тему потреби строгої карности і солідарности в січових рядах промовляв гр. М. Д. Величко; про потребу орґанізації родженої тут молодіжи в українські січові товариства промовляв по анґлійськи гр. Максим Мельник; на тему сучасного положення в Галичині довшу промову виголосив гр. С. Ничай з Ню Йорку.

Присутні члени і гості уважно вислухали промов і, наскільки судити з виразів лиця кождого присутного, можна сподіватися, що започаткована праця січова увінчається успіхом. Того з глибини українського серця бажає старшині і членам.

Присутний.

СТШЕЛЄЦ УБИВ ВІЙТА.

В Курниках Іванчанських, збаражського повіту, член „Стшельца" з Курник Іванчанських, маніпулюючи крісом, убив місцевого війта Францішка Шеліґу (Поляка), стріливши йому в живіт. Було це 23. жовтня ц. р. Війта похоронено але на приказ прокуратури з Тернополя мається перевести ексґумацію і секцію тіла. Убивника вправді придержано, але впливові Поляки роблять заходи, щоби його пустили на волю.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Величаве протестаційне віче.

Заходом 73 і 177 відділу У. Н. Союза й місцевої української парохії скликано народне віче, щоби запротестувати проти польського варварства в Галичині.

Віче відбулося дня 26. жовтня у просторій Юніти Гол.

Точно в означенім часі галя була битком набита нашим громадянством, котре прибуло з ріжних околиць, як з Вунсакет, Менвил, Кромптон, Сентрал Фолс, Тавтон, Фол Ривер, Нюпорт, а навіть були з Бостону.

Віче відкрив гр. Григорій Болюх, котрий від імени комітету привитав присутних і зазначив ціль віча. Закінчив свою бесіду словами, що тепер є така хвиля, що не пора в рідну хату вносити роздор.

До президії віча покликано громадянина Володимира Рекрута на предсідателя, а Михайла Свідера і Дмитра Лободяка на секретарів.

Предс. В. Рекрут змалював коротко ті враження, які переживає наш імігрант в Америці, коли читає про той страшний польський терор, який шаліє в Галичині.

Головний бесідник д-р Мищуга говорив двома наворотами. В першій півторагодинній бесіді змалював він ті причини, які викликали оте божевілля, якого допускаються Поляки над безборонним українським народом. Бесідник, переповідаючи польський гнет за останні 12 літ, доказував, що революційна боротьба, яка починає горіти в Галичині, є тільки природним випливом невідрадного положення українського народу під Польщею.

Присутні віддали пошану нашим мученикам і ухвалили протестаційні резолюції, які вислано до Вашинґтону, Анґлії й Франції та до Ліґи Націй і до часопису „Ди Менчестер Ґардіян". Збори заявилися поперти всі ті ухвали, які повзято на Пятім Конґресі Обеднання, а якими призначено між иншим місяць листопад місяцем національної жалоби.

Предсідатель В. Рекрут візвав всіх до великої протестаційної маніфестації, яка повинна відбутися дня 15 листопада в Провіденс і бути явним виразом нашого протесту против польських окупантів.

По тім говорив ще д-р Мищуга про те, що саме тепер є дуже добра нагода притягнути тут роджену молодь до більшої активности в українськім народнім житті. Саме тепер ота молодь має нагоду читати в найбільших американських ґазетах про українське імя й українську справу та ті геройства, яких доконують наші браття в старім раю у боротьбі з своїми ворогами.

За ввесь час віча панував такий спокій, що ідеальнішого годі собі уявити. Переривали його тільки оплески, якими слухачі маніфестували свої горячі почування. Це було віче, якого тутешні громадяни не памятають. Це була одна українська душа й одна думка.

На вічу переведено збірку на дальшу боеву акцію.

Жертвували: О. Рекрут і К. Оліяр по $5; В. Рекрут $3; по $2: Г. Микитин, І. Чорний, Гр. Бойко, Гр. Болюх, А. Сидор, Гр. Дулеба, Р. Ружило; по $1.50: М. Гамчак і П. Баворовський; по $1.00: Г. Дутка, І. Витяз, В. Федорович, В. Сподарик, И. Мартиневич, С. Кінчик, М. Волович, В. Пронішкий, М. Гудима, М. Гудима, И. Кащишин, М. Федорович, Д. Вардига, В. Богданович, П. Беньковський, Д. Бабій, Я. Семчук, Н. Магеровський, А. Баран, Ф. Семенович, П. Костів, Н. Костів, Д. Лободяк, М. Лободяк, А. Лех, М. Верчак, І. Ворона, І. Матчак, П. Романишин, П. Патекевич, Т. Лучка, К. Ружило, П. Накопінський, І. Рекрут, А. Брикович, І. Давидчук, (з Вілінментік, конн.: А. Савка, В. Ґерниця, К. Ґерниця і В. Кінчик), Ю. Свідер, Н. Прус, К. Сідзінський (наддніпрянець), М. Беньковський, Н. Тітик, М. Журба, Я. Патекевич, К. Рекрут, Т. Андрухів, Г. Притула, М. Дутка, Т. Кравчук, І. Семчук, Н. Москалюк, П. Коц, М. Сподарик, А. Мельник, Д. Коченюк, К. Лех, Ф. Свідер, М. Патекевич, В. Свідер, Л. Москалюк, А. Беляп, А. Патекевич, М. Свідер, Д. Бурковський; по 75 ц.: Л. Ґумляк, М. Гальчук; по 70 ц.: С. Рекрут; по 50 ц.: І. Пашковський, Д. Добуш, Д. Дулеба, Г. Москалюк, М. Москалюк, І. Лободяк, І. Жарський, М. Хоптовий, Т. Онисько, М. Сердинська, Я. Олійник, А. Рекрут, М. Волович, М. Салата, А. Дулеба, М. Сусол, І. Пилюк; по 25 ц.: М. Лаврів, І. Пригарський, С. Саска і О. Настасовська.

Поіменних жертв було зібрано $109.45; зі вступних лент було $18.74, а дрібні жертви виносили $5.85. — Разом зібрано $134.04. — Розхід віча виносив $45.08. — Осталося до висилки до рідного краю $88.96.

На зборах ім. Т. Шевченка, від. 73 У. Н. Союза ухвалено з каси $5, а члени зложили: Гр. Бойко $1.25; по $1: І. Чорний, М. Свідер, А. Сидор, М. Журба, І. Витязь, Д. Лободяк, М. Патекевич, М. Волович, Р. Ружило, А. Баран; П. Накопінський 30 ц. — Разом зложили $11.55.

Вислано на боеву акцію через Обеднанне $105.51.

Михайло Свідер, Дмитро Лободяк, секретарі віча.

—o—

РОМ, Н. Й.

Протестаційне віче.

Дня 26. жовтня відбулося в нас протестаційне віче, скликане зприводу кривавих подій в Галичині.

Віче отворив громадянин О. Гадз та пояснив його ціль. Головним референтом був гість з краю, гром. О. Грибівський, котрий розповів про страшні відносини в рідним краю.

Присутні віддали пошану з з місць нашим поляглим героям та тим мученикам, котрі терплять у польськім пеклі. Громадянин Грибівський пояснив широко завдання боевої організації, яка змагає до визволення наших земель зпід ярма окупантів.

Другим бесідником був гр. М. Мурашко з Рачестер, Н. Й. Він виголосив палку промову, в якій обговорив наші американські відносини та нашу допомогу визвольним змаганням рідного краю. Бесідник звернув увагу на У. Н. Союз як нашу національну твердиню і взивав усіх, щоби ставали членами тої організації й вписували до неї своїх дітей. У. Н. Союз звернув особлившу увагу на нашу молодь і хоче її заховати при українськім народі. Хто є в Союзі, той певно буде щирим і чесним Українцем і виховає таких самих дітей. Наша будучність в Америці в нашій молоді. Тому, кінчив шановний бесідник, втягаймо ту молодь до У. Н. Союза, а буде з того велика користь для іміграції й для рідного краю.

Третим бесідником був о. Насвищук з Ютики, Н. Й., котрий представив нашу боротьбу з окупантами в історичному освітленні.

Громадянин Гадз візвав всіх до згоди і дальшої допомоги поневоленим братам. Віче закінчено відспіванням національного гимну.

Чистого приходу по оплаті розходів було $43.02, які призначено на боеву акцію і вислано до Обеднання.

Жертвували: І. Пиріг $10; по $5: Н. Мандрик і Т. Гренкозій; по $2: О. М. Надеверщук, М. Мурашко, П. Лоптип, Т. Карідо, Д. Іванців, О. Гадз, В. Мандяк $1.50; по $1: М. Ґулвицкі, В. Гарасим, О. Хамин, О. Малянин, Г. Ткан, Л. Голіят, О. Боднар, Т. Боднар, А. Боднар, І. Жмидовський, М. Павеляо, О. Слободзян, В. Худик, І. Когут, Йосифа Павелко, С. Федун, В. Білоус, О. Мороз, І. Сороковський, С. Сзередюк, П. Валепецький, І. Лаврук, І. Йосипів, К. Слободзян, В. Губай, И. Смолипський, В. Чуйко, П. Гураль, Н. Гладун.

В. Чуйко, П. Гураль, секретарі.

Михайло Зощенко.

СПОКІЙНЕНЬКЕ МІСТО.

—o—

До речі: про Ростів. Симпатичне місто. Я там був цієї осени.

Славне, спокійне місто. І піднсоння доволі мягке. Крім того — зовсім нема хуліганства. Навіть трохи дивно.

Молоденька дівчина одна може свобідно пройти ніччю вулицями. Ніхто її не зачіпить.

Ну, як — одна, я, самособою, не знаю. Не ручу. Та вдвоє, або невеличким гуртком — навіть дуже свобідно може йти. Ніяких таких зайвих вигуків. Навіть хідниками позволяють ходити. Не штовхають.

Лаятися, самособою, лаються. Та між собою. Не в сторону прохожих.

Це явище, з огляду на повну неприсутність хуліганства, думаю, діється на рахунок фізкультури (фізичної культури), бо фізкультура все відтягає горожан від хуліганства. А фізкультура в тому південному місті поставлена на повній висоті. Футбол, естафетний біг, поринання та плавання — це на кожному кроці. Щодо цього це дивне місто.

Я сам був свідком такого випадку.

Сиджу в міському саді. Читаю, тямлю, наче тепер, газету. Дискусійну статтю.

А довкола мягка осіння погода. Сонце золотиться. На лавочках публика сидить. Такий тихий осінній образок без слів.

Тут же алейками невеличкий хлопчище вештається. Зі скринькою. За пятачка чоботи чистить.

Причепився той хлопчище до мене. Став мені мурзати чобіт за пятачка.

Вичистив один. Лише взявся за другий, нараз іззаду хтось там як ахне мені на плечі. Дивлюся, що це за такий незнакомий зайчиком через мене перескочив.

Лише я хотів скартати його, песького сина, чому він через незнакомих скаче, нараз іззаду знову — гоп — другий скочив.

Всього їх перескочило четверо.

Ось, думаю, і хуліганство готове.

Нараз гляджу — нема хуліганства. Чиста фізкультура. Перескакування. Молодь перескакувати вчиться. Так гарно через сидячих людей скачуть.

Хлопчик, що чистить чоботи, повідає:

Ви не лякайтеся. Вони тут усе вправляють перескакування. Давайте другий чобіт дочищу. Сідайте.

Ну, щож, думаю, хай вже краще перескакування, ніж хуліганство.

Одначе другого чобота я не дочищував. Дав хлопчикови пятачка та пустився мерщій далі. А то, гадаю, підчас ходу скочать — іще перевернуть, чорти. Потім уставай.

Вийшов я на вулицю — знову спокійно. Чисто, славно. Ніяких зайвих вигуків. Із хідника не спихають.

Просто не місто — акварельний образець.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ПРИЄДНУЙТЕ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗА.

На підставі ухвали екзекутивного комітету У. Н. Союза з дня 25. жовтня 1930 р.,

отсим проголошується

ВЕЛИКУ ТРИМІСЯЧНУ КАМПАНІЮ ОРҐАНІЗУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

В ЛИСТОПАДІ І ГРУДНІ 1930 РОКУ І В СІЧНІ 1931 РОКУ.

Приєднуйте дітей до своєї рідної орґанізації. Підготовляйте своїх наслідників. Будуйте свою орґанізацію на користь і славу собі та свому поколінню. Скріпляйте свою національну твердиню, У. Н. Союз в Америці, на пожиток і славу свому поневоленому Народови.

В рідним нашім краю вороги нищать наші національні і культурні здобутки. Браття й Сестри наші, хоч знаходяться в крайній нужді і розпуці, не піддаються, але знищене відбудовують. Тому й нам, хоч пригнобленим нависліми хмарами економічної кризи і страхіттям безробіття, не слід піддаватися, тимбільше, що тут не про відбудову, а лиш про розбудову свого національно-культурного здобутку розходиться.

Покажім, кому слід, що свідомість національна і культура наша сильніші ніж брутальна сила наших ворогів, та що ми сильно зорґанізовані не лиш по їх „кресах", але по цілому світі і тому скорше чи пізніше належне собі місце між культурними народами мусимо здобути.

Хай по тримісячній отсій кампанії не лишиться ніодна українська дитина в Злучених Державах, котра до цеї орґанізації не належалаб і не ступалаб слідами батьків у розбудові цеї твердині в дальшу користь собі і свому поколінню, на глум ворогам, а на славу України!

МИКОЛА МУРАШКО, гол. предс.;
ІВАН КАШТАНЮК, гол. рек. секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Пожертви на УВО.

Нововибраний уряд Обеднання звертається до Українців, щоб не лишати Рідного Краю без ратунку й просить своїх братів і сестер, щоб дав кождий жертву, бо становище нашої Галичини розпучливе. Коли голос розпуки катованих наших селян долетів до нас, то між нашими Українцями не повинно бути ані одного, щоб в теперішню хвилю не зложив хоч найменшої жертви на допомогу нашим катованим браттям і сестрам. Подаю імена тих, що вже зложили допомогу Рідному Краєви: Т. Войтович і М. Гук по $2; по $1.25: М. Кавецький, К. Миронюк, Д. Когут, Ю. Шкляр; по $1: Стела Туранська, Олена Мамчишин, Т. Мелещук, В. Кунмак, М. Кулисівський, М. Чорнов, І. Петришин, А. Мелещук, М. Шкляр, Т. Воліґунда, С. Кавимир, І. Мудрий, Я. Даньків, Я. Малик, І. Сокіл, І. Рудий, С. Назаревич, А. Мотика, П. Мелещук, М. Гирка; по 50 ц.: М. Даньків і Ф. Сепелюда; І. О. В. 25 ц.—Разом $30.25.

Повизші датки зібрані робітниками при роботі і поміж знайомими в короткий час на поклик Обеднання. Гроші призначені на боеву акцію.

Т. Мелещук.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Допомога на УВО.

Через Обеднання вислано до краю $43.40, котрі дані з Бр. Вас. Великого, від. 364 У. Н. Союза, і його членів замісць висилати делеґата на „Коннґре". Гроші призначені на УВО, на дальшу боротьбу в краю.

Зложено ці гроші так:

Бр. Вас. Великого з каси дало $25, пожертвували: по $1: Й. Биць, В. Савка, І. Сподар, М. Бурко, П. Чайка, І. Бдзіль, М. Лев, І. Гаврик, Г. Куріз, І. Бец, П. Ольховий, С. Чорній і Й. Жовківський; по 50 ц.: В. Тимчина, Г. Шваґуляк, А. Сербай, М. Сподар, І. Гаврик, Д. Рибачок, В. Венс, Анна Роборецька, Катерина Савицька; С. Бохонок 40 ц.; Лялюк і І. Проців по 25 ц. — Разом $43.40.

Іван Сподар, секр.

—o—

МАГАНОЙ СИТІ, ПА.

Жертва на боевий фонд і інвалідів.

Товариство Запорожська Січ, 305 відділ УНС, вислало через Обеднання на боевий фонд 5 долярів й 5 долярів на інвалідів.

В. Миронюк, секр.

—o—

МЕДІСОН, ІЛЛ.

Жертва на УВО.

Українська православна громада з Ст. Луіс, Мо., влаштувала 19. жовтня представлення й баль в нашій медісонській громаді. Частину доходу, 25 долярів, призначено на УВО. Гроші вислано через Обеднання.

За Комітет:
Михайло Добромільський, Михайло Кондрат, Стефан Левицький, Андрій Демко.